

Hovedprincippet for disse overvejelser kan f.eks. svare til den nye tilskudsmodel, der er indført for den kommunale beskæftigelses- og aktiveringsindsats i forhold til ungdomsarbejdsløsheden.

Her er den hidtidige pligtbeløbsordning erstattet af statstilskud i forhold til den faktiske aktiveringsindsats i den enkelte kommune.

Der må findes en model for de økonomiske tilskud til den enkelte (amts)kommune, som sikrer, at tilskud i højere grad udmåles i forhold til antallet af personer, der konkret er omfattet af de pågældende offentlige ydelser i den enkelte (amts)kommune. Tilskuddene fastsættes ud fra de gennemsnitlige driftsudgifter på landsplan for de forskellige aldersgrupper.

Kommuner, der ønsker en højere standard, må således selv finansiere den fulde merudgift hertil. Tilsvarende indhøster kommuner, der gennem ultraditionelle og fleksible løsninger nedbringer udgifterne pr. ydelse, den fulde gevinst herved.

Indførelse af aktivitetsafhængige bloktilskud vil ikke betyde en tilbagevenden til det tidligere refusionssystem. Der vil være tale om en ny model, hvori der indgår træk ved refusionsmodellen og det eksisterende bloktilskudssystem på udvalgte højt prioriterede områder.

En model i denne retning er en logisk konsekvens af gennemførelsen af en bevidst aktiveringslinje. Problemet ved det nuværende finansieringssystem er, at kommuner/amtskommuner ikke kan modregne dagpengebesparelser m.v. ved en øget beskæftigelse. Hvis de skal kunne det, må man nødvendigvis indrette finansieringssystemet derefter, og det forudsætter videre, at der skal være sammenhæng mellem aktivitet og tilskud.

Men derudover er de betydelige anlægsinvesteringer, der er knyttet til en udbygning af kapaciteten, en yderligere hindring for kommunernes muligheder for at løse problemet.

Kommunerne må med de gældende regler ikke lånefinansiere udgifter til bygning af nye institutioner eller ombygning af eksisterende lokaler. De totale udgifter skal i det enkelte år finansieres fuldt ud over kommuneskatterne.

Selv hvis kommunerne lejer sig ind i egnede lokaler, skal der deponeres beløb svarende til, hvad det ville koste at bygge tilsvarende lokaler.

For at udligne anlægsinvesteringerne må kommunerne derfor have adgang til at lånefinansiere anlægsudgifter i forbindelse med fastholdelse/udbygning af den offentlige service i forhold til borgerne, f.eks. nedbringelse af ventelisterne. Den maksimale afdragsperiode kan eventuelt begrænses til f.eks. 10 år.

Tilsvarende bør der ske en lempelse af deponeringskravet i forbindelse med lejede lokaler.

Ad D. Styrkelse af det kommunale selvstyre

Initiativerne udformes således, at det står klart, at der er tale om en styrkelse af det kommunale selvstyre gennem en klar målfastlæggelse, og så det understreges, at den enkelte statsinstitution, amtskommune og kommune i så stor udstrækning som muligt selv kan tilrettelægge måden at realisere målene på.

Princippet om borgernes rettigheder er ikke et forsøg på ensretning.

Der skal bestå fuld frihed for kommunerne/amtskommunerne og andre offentlige myndigheder med hensyn til at vælge midler til at leve op til tidskravene. Der vil være frihed med hensyn til formen for plejehjem og beskyttet bolig og derfor også frihed til at vælge de mindst omkostningstunge løsninger.

I dette perspektiv er det afgørende, at der er klarhed om målene og ikke mindst, at målfastsættelsen sker med udgangspunkt i borgernes vilkår og behov. Forslaget om, at enhver offentlig ydelse forsynes med en klar beskrivelse, vil netop kunne bidrage til at få klarhed over formålet med de politiske beslutninger.

Princippet om central målfastsættelse og decentralt metodevalg betyder ikke, at Folketinget skal fastsætte alle målene i mindste detalje og kommunerne kun beskæftige sig med at vælge mellem konkrete løsningsmodeller.

På nogle områder er det ud fra bl.a. ligheds- og retssikkerhedshensyn afgørende, at den politiske målfastsættelse sker i Folketinget og gælder overalt i landet. På andre områder vil det være kommunerne og amtskommunerne, der suverænt fastsætter de politiske mål.

Det typiske billede vil være, at Folketinget fastsætter minimumskrav og standarder og kommunerne beslutter, i hvilken udstrækning de ønsker en højere standard, og samtidig fastsætter betingelser og økonomiske rammer for den konkrete opgaveløsning.

Ideen er at hjælpe kommunerne, så der bliver sammenhæng mellem de højt prioriterede overordnede målsætninger og kommunernes/amtskommunernes økonomiske muligheder for at opfylde dem. Folketingets ansvar må tydeliggøres, så byrderne ikke blot skydes over på kommuner og amtskommuner.

Endelig er det helt afgørende i tankegangen ikke forholdet mellem staten og kommunerne, men først og fremmest spørgsmålet om at få beslutningerne omkring valg af løsningsmodeller og metoder lagt længst muligt ud – helst helt ud til den enkelte borger eller institution.